

Ordena z.
Nº orden

HEZIKETA ZIKLOETARA SARTZEKO PROBA *PRUEBA DE ACCESO A CICLOS FORMATIVOS*

Erdi Mailako Zikloak / Ciclos de Grado Medio

Hizkuntzalaritza / Lingüística

Euskara eta Literatura / *Lengua Vasca y Literatura*

NAN / DNI		Izena / Nombre	
Abizenak / Apellidos			
Sinadura / Firma			

2023ko apirila / abril de 2023

A. Irakurri testua eta erantzun galdera hauei.

ZER EGIN GENEZAKE PLASTIKOAREKIN?

50. hamarkadan urtero 2 milioi tona plastiko ekoizten zen. Egun, urteko kopurua 370 milioi tonakoa da. Material berrien ikerketak oso lagungarriak dira, baina erronkarik handiena plastikoaren erabilera murriztea da. Zeregin horretan guztiok lagundu genezake.

Argi dago plastikoa ezinbestekoa bilakatu dela gure egunerokotasunean. Edozein objektutan aurkitu genezake. Plastics Europe-n 2021eko datuen arabera sortzen den plastikoaren %40a pakete-bilgarri moduan erabiltzen da, eraikuntzan material honen erabilera %20koa da eta autogintzan %9koa. Elektronikaren ere aplikatzen da (%6), kirola, aisialdian eta etxeetan plastikoaren erabilera %4koa da eta nekazaritzan %3koa.

Material erabilgarri hau 1860an azaldu zen eta XX. mendearen erdialdetik sekulako iraultza izan da. Iragazgaitza da, gogorra, arina, isolatzailea eta nahikoa merkea. Garai hartan propietate hauek sekulakoak ziren, eta ez zegoen plastikoaren pareko materialik.

Plastiko hondakinak ingurumen arazo larria dira, ez baitira erabat desegiten eta mikroplastiko bilatzen dira. Nazio Batuen Erakundearen arabera, urtero plastikozko bost milioi poltsa kontsumitzen dira munduan eta itsasoan dagoen zaborraren %80a plastiko da.

Ezinbestekoa da beraz plastikoaren hondakinak murriztea. Horretarako gogoratu ditzagun *zero waste* mugimenduaren hiru arauak: murriztu, berrerabili eta birziklatu. Ordena horretan.

Birziklatzea azken pausoa da, lehena hondakin ahalik eta gutxien sortzea. Hori bai, argi izan arazoa ez dela plastikoa, baizik eta material honi ematen diogun erabilera. Ahalik eta modu arduratsuenean erabili behar dugu.

Plastikoa zabortegietatik ezberdindu eta birziklatu ahal izateko ezinbestekoa da jatorritik banatzea. Horretarako hiritarren zein erakundeen kolaborazioa behar-beharrezkoa da. Ontzi horian plastikozko ontziak, kontserba latak, tetrabrickak, metalezko tapak eta ontziratzeko erretiluak jaurti behar dira. Behin horiek banatuta hasten da birziklatze prozesua.

Plastikoak daramatzan gehigarrien arabera, birziklatutako plastikoa garbiagoa izango da ala ez. Zentzu honetan, ez da berdina erosterako garaian plastiko bat edo bestea erostea.

Elikagaiak biltzeko plastikoarekin amaitzeko ere badaude zenbait ikerketa martxan. Nanoteknologia garatzen ari da horretarako. Elikagaia biltzeaz gain, material berezi honek produktuaren hezetasuna eta tenperatura kontrolatzen ditu. Material mota hauen garapenak arazo ekonomiko, etiko eta ingurumenekoari irtenbidea jarri nahi dio. Hauek guztiz garatu artean ordea, gure ardura ere bada, ahal den neurria, plastikoaren kontsumoa murriztea.

Testua: Jaione Dagdrømmer @hellehellei, *GAZTEZULO* (moldatua)

1. Zein da gaur egungo erronkarik handiena? (0,25 p.)

2. Zer urtetan azaldu zen plastikoa? (0,25 p.)

3. Berdina al da plastiko bat edo bestea erostea? Zergatik? (0,25 p.)

4. Hainbat ikerketa daude martxan plastikoarekin amaitzeko. Zer hiru funtzio nagusi ditu elikagaiak biltzeko plastikoak? (0,25 p.)

5. Zein da testuaren gaia? (p.1)

6. Azaldu esaldi honen esanahia: “Plastikoa zabortegetatik ezberdindu eta birziklatu ahal izateko ezinbestekoa da jatorritik banatzea.” (p.1)

7. Bilatu testuan: (p.1)

- Bi izen:
- Izenlagun bat:
- Izenondo bat:
- Aditz jokatu bat:

8. Idatzi sinonimo bat hurrengo hitz bakoitzarentzat: (p. 1)

- **Ekoiztu:**

- **Ikerketa:**

- **Bilatu:**

- **Ezinbestekoa:**

B. IDAZLANA. Hautatu ezazu aukera hauetako bat. (5 p.)

B.1. Munduko kutsadurari buruzko testu bat idatzi behar duzu, gutxienez, 150 hitz eduki behar ditu.

Galdera hauei erantzun diezaiekezu:

- Zer kutsadura mota daude?
- Kutsadura-maila berdina al da herrialde guztietan?
- Zer egin da orain arte kutsadura gutxitzeko?
- Zer egin dezake gaurtik aurrera gure gizarteak egoera hobetzeko?

B.2. Energia iturri berriztagarriei buruz idatzi behar duzu, gutxienez, 150 hitz eduki behar ditu.

Galdera hauei erantzun diezaiekezu:

- Zer desberdintasun dago energia iturri berriztagarrien eta berriztagarriak ez direnen artean? Zer energia iturri berriztagarri ezagutzen dituzu?
- Lurralde honetan batez ere zer energia iturri erabiltzen dira?
- Zeintzuk dira energia iturri berriztagarrien alde onak eta alde txarrak?
- Beharrezkoa al da energia iturri berriztagarriak erabiltzea zure ustez? Zergatik?

Kontuan izan:

- Testuaren zirriborroa osatu ideiak antolatzeko.
- Sarrera egin gaia kokatzeko.
- Ideiak paragrafotan antolatu.
- Errepasatu ondo akats ortografikoak, puntuazioa eta idazkera.
- Saiatu egitura eta lexiko aberastasuna zaintzen.

(Tarte txuri hau zirriborroa egiteko erabil dezakezu)

